

Гражданско участие за устойчиви планини

ДОКЛАД ЗА ИЗВЪРШЕНА РАБОТА

АНАЛИЗ НА ДАННИ ОТ ПРОВЕДЕН ПИЛОТЕН МОНИТОРИНГ НА АНТРОПОГЕННОТО НАТОВАРВАНЕ В ЦИРКУСА НА СЕДЕМТЕ РИЛСКИ ЕЗЕРА В НАЦИОНАЛЕН ПАРК „РИЛА”

7-30 септември 2015

Период на монитоирнга: 08.08 – 06.09.2015

**Изготвено за Андрей Ковачев,
ръководител на проект „Гражданско участие за устойчиви планини”
(Прозрачни планини)
Сдружение за дива природа Балкани**

**от
Снежана Костадинова,
Илина Конакчиева,
СНЦ ТАГ Общество и природа
София
Септември 2015**

Проектът се реализира с финансовата подкрепа на Конфедерация Швейцария
чрез Фонд за реформи, свързани с участието на гражданското общество.

BULGARIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME
БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

Съдържание

0. Въведение	3
0.1. Цели	3
0.2.Методология и особености на пилотния мониторинг	3
1. Общи наблюдения и изводи.....	4
2. Наблюдения по точки на мониторинг	8
2.1. Горна лифтова станция.....	8
2.2. Билна пътека (от х. Рилски езера към ез. Бъбрека, Окото, Сълзата).....	12
2.3. Езеро Бъбрека.....	15
2.4. Езеро Окото	16
2.5. Езеро Сълзата	17
2.6. Долно езеро.....	18
2.7. Рибно езеро	19
2.8. Езеро Трилистник	20
2.9. Езеро Близнак	21
2.10. Раздела	22
3. Резултати и изводи от анкети сред посетителите	26
4. Препоръки към бъдещ мониторинг	30

0. Въведение

Настоящият документ представя основни резултати в табличен и графичен вид от пилотен мониторинг на туристическия поток в района на Седемте рилски езера.

0.1. Цели

- Тестване на елементи от методика за мониторинг на туристическия поток в района на Седемте рилски езера;
- Формулиране на препоръки за бъдещ мониторинг на туристическия поток в района на Седемте рилски езера

0.2.Методология и особености на пилотния мониторинг

Пилотният мониторинг включва:

- 1) преброяване на посетителите от преброители и отразяване на резултатите в специално разработени формуляри, както следва:
 - Изчерпателно преброяване на всички посетители, пристигащи в района на Седемте рилски езера с лифта от х. Пионерска. Във формуляра се нанася общата бройка пристигнали посетители с лифта за всеки едночасов интервал от 08.30 до 18.30.
 - Изчерпателно преброяване на всички посетители, пристигащи в района на Седемте рилски езера пеша от: 1) х. Пионерска; 2) х. Скакавица - Във формуляра се нанася общата бройка пристигнали посетители за всеки едночасов интервал от 08.30 до 19.30.
 - Изчерпателно преброяване на всички посетители, преминали по билната пътека от х. Рилски езера („новата хижа“ към ез. Бъбрека, Окото и Сълзата). Във формуляра се нанася общата бройка преминали посетители с лифта за всеки едночасов интервал;
 - Изчерпателно наблюдение на всички преминаващи през Раздела в посока от и към Седемте рилски езера, респективно от/към х. Иван Вазов и Мальовица.
 - Преброяване на посетителите, палатките, евентуално МПС и животни, намиращи се в района на всяко от седемте езера на всеки два часа (моментна снимка) – във формуляра се нанася броя посетители заварени в района на съответното езеро на интервал от 2 часа от 08.00 ч. до 20.00, броя палатки в 08.00 ч. и 20.00 ч., респективно брой заварени МПС и домашни животни.
- 2) Провеждане на анкети с посетители

Етапи на провеждане:

- Подготвителен етап: определяне на точки за наблюдение, разработване на инструментариум (формуляри, анкетни карти), установяване на сътрудничество с ДНП „Рила“, набиране на доброволци – преброители, инструктаж на доброволците, организация на пътуването и престоя.

- Осъществяване на наблюдението. След първоначалния пробен ден бяха прецизирани пунктовете за наблюдение с оглед условията и обстоятелствата на терен.
- Обработка на резултатите и изготвяне на доклад.

Период на провеждане

Период на провеждане: пилотният мониторинг е проведен в периода 7.08.2015 г. – 6.09.2015 г. Наблюдението е осъществявано предимно в съботните и неделните дни.

Обем на събраната информация

Събрани са формуляри за 10 локации за дните, в които е извършвано наблюдение, и са анкетирани на място 206 посетители.

Особености

- За провеждането на пилотния мониторинг са използвани доброволци. Поради недостатъчен ресурс от доброволци не всички локации са покрити в еднаква степен във всички дни, през които е осъществявано наблюдението.
- За някои дни/часове за някои точки на наблюдение липсват записи както поради горното, така и в случаите на влошаване на метеорологичните условия или особености за деня (като напр. отваряне на лифта в по-ранен час – 06.00 сутринта на 19 август.)
- Следва да се отбележи, че отразеният брой посетители на Рибното езеро (до х. Седемте езера – „старата хижа“ не включва присъстващите на място за по-продължителен престой членове на Бялото братство.
- За обобщението на данните от наблюдението са ползвани средни стойности - за общ брой посетители на ден и за всеки часови интервал за всичките дни, в които е провеждано наблюдение, като средните стойности са изчислени на база дните и часовете, за които са налични записи за съответната локация.

1. Общи наблюдения и изводи

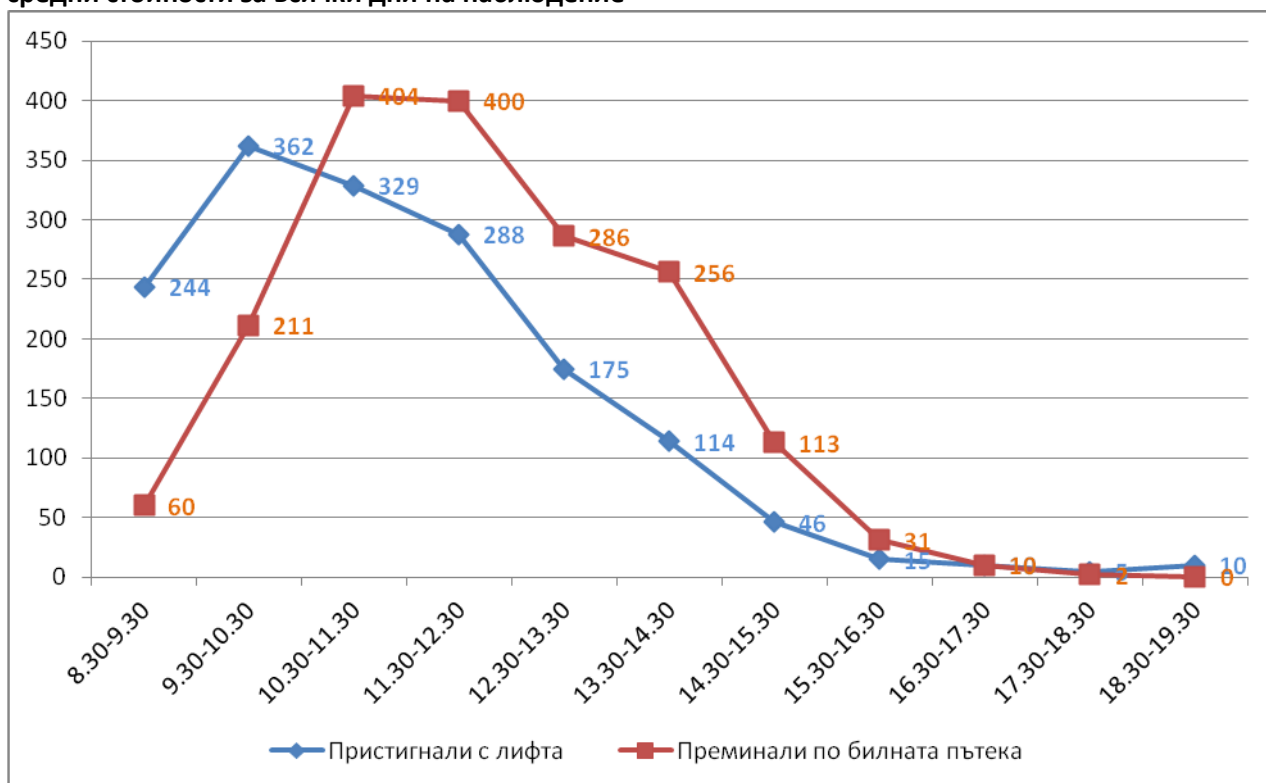
Основната входна точка към района на Седемте рилски езера е х. Рилски езера („новата хижа“), като най-голям брой посетители пристигат с лифта.

Брой посетители, навлезли в района на Седемте рилски езера по входни точки и начин на пристигане – средно на ден за всички дни на наблюдението

Входна точка х. Рилски езера	С лифта	1491
	Пеша от х. Пионерска	323
	Пеша от х. Скакавица	7
Входна точка Раздела	Пеша от х. Иван Вазов	33
	Пеша от Малъовица	20
Пеша от х. Скакавица директно на билната пътека и до ез. Бъбрека		41

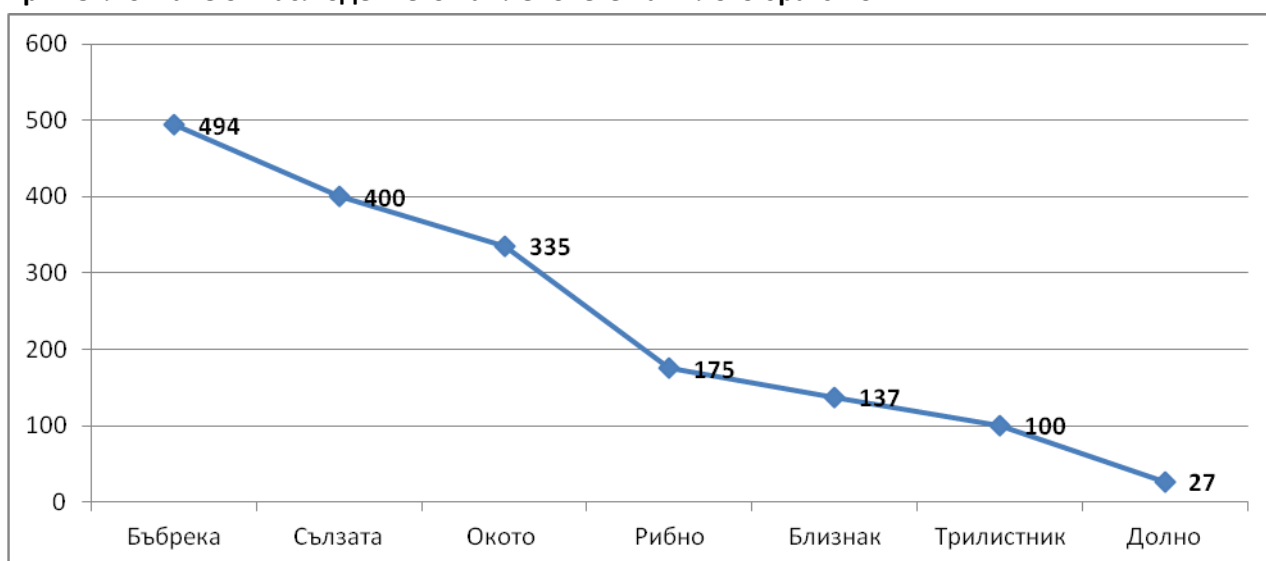
Мнозинството от посетителите, навлезли от входна точка х. Рилски езера, се отправят по билната пътека към ез. Бъбрека, Окото и Сълзата (вж. графиката по-долу).

Брой лица, пристигнали в района на Седемте рилски езера с лифта и брой лица, преминали по билната пътека посока от лифта към ез. Бъбрека, Окото и Сълзата - по часови интервали - средни стойности за всички дни на наблюдение

Респективно, при изключване от наблюдението на членовете на Бялото братство, като локации, на които се задържат най-много посетители, се очертават езерата Бъбрека, Сълзата и Окото (при отчитане на Бялото братство в периода на провеждане на техния лагер, най-голям брой посетители се задържат на Рибното езеро зад старата хижа Седемте езера)

Среднодневен брой дневни посетители за всички дни на наблюдението по локации/езера, при изключване от наблюдението на членовете на Бялото братство

Посетителите в района на Седемте рилски езера са преобладаващо едnodневни. Това се вижда от всички графики по часови интервали, които показват рязко намаляване на броя както на навлизащите в района, така и на пребиваващите на различните локации. Таблицата по-долу показва, че регистрираният дял на лицата, екипирани за по-дълъг преход и нощувка в планината, е малък – средно около 3%.

С оглед малкия брой отчетени посетители, напускащи района през Раздела, х. Рилски езера ясно се очертава и като основна на само входна, но и изходна точка.

Общо лица, навлезли в района на езерата откъм х. Рилски езера (с лифта, пеша от х. Пионерска, пеша от х. Скакавица по двете възможни пътеки), по дати на наблюдение									
Дата	Ден	От лифта	Пеша от х. Пионерска	Пеша от х. Скакавица	Общо	От тях: екипиран и за преход/нощувка - брой	От тях: екипирани за преход/нощувка – дял	Пеша от х.Скакавица до Било	Общ брой преброе ни лица за деня
8.8.	Събота	2739			2739	52	1,9%	58	2797
9.8	Неделя	1940			1940	2	0,1%		1940
10.8.	Понедел.	166	346		512	20	3,9%		512
12.8.	Сряда	636	273		909	40	4,4%		909
15.8.	Събота	1651	565	18	2234	89	4,0%	13	2247
16.8.	Неделя	1629	229	16	1874	113	6,0%	3	1877
19.8.	Сряда	1284	248	24	1556	41	2,6%	63	1619
22.8.	Събота	694	18	9	721	41	5,7%	230	951
23.8.	Неделя	1312	214	4	1530	15	1,0%		1530
29.8.	Събота	2360	812		3172			8	3180
30.8.	Неделя	1497	751	3	2251	49	2,2%		2251
5.9. 5	Събота	2343	945		3288	148	4,5%	19	3307
6.9.	Неделя	963	99	4	1066	1	0,1%	50	1116
Общо за всички дни на наблюдение		23792				24236			
Средно на ден за дните на наблюдение:		1321 (10.8-6.9)	431 (10.8-6.9)	11 (10.8-6.9)	1821	51	3	56	1864

В рамките на наблюдението е регистриран малък брой - единични МПС, част от които служебни с регламентирано пребиваване (напр. обслужване на хижата, автомобили на ПСС), като обаче в един от дните на наблюдение са регистрирани 4 мотоциклета в района на ез. Сълзата, което може да илюстрира реално наличието на порочни практики в това отношение.

Наблюдаваните домашни животни са изключително коне/мулета, част от които за разрешено пренасяне на багаж до лагера на Бялото братство и обслужване на хижа Седемте езера (старата хижа). В един от дните е регистрирано присъствието на по-голям брой – 10 коня на ез. Окоето и стадо от около 40 коня на езеро Сълзата.

Основно бивакуване – разпъване на палатки в района се извършва регламентирано, на определените места край х. Рилски езера и х. Седемте езера. По време на лагера на Бялото братство броят на палатките край Рибното езеро/х. Седемте езера е голям (няколкостотин палатки), като включва не само палатки на Бялото братство, а и на други посетители.

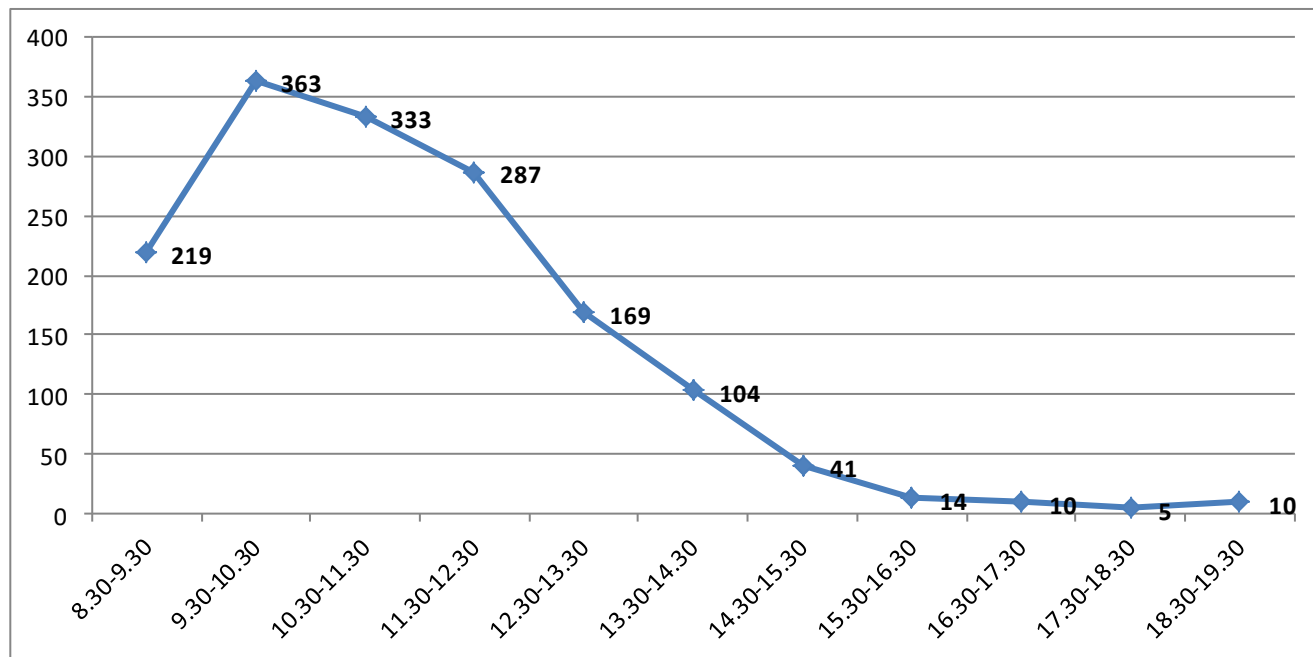
Наблюдава се и практика на нерегламентирано бивакуване – единично разпъване на палатки (средно 3 до 6 за периода на наблюдение) в района на ез. Бъбрека, ез. Окото, ез. Трилистник, ез. Близнак, Долно езеро.

2. Наблюдения по точки на мониторинг

2.1. Горна лифтова станция

Брой лица, слизаци от лифта, по дати на наблюдение и часови интервали													
Дата	Ден	8.30-9.30	9.30-10.30	10.30-11.30	11.30-12.30	12.30-13.30	13.30-14.30	14.30-15.30	15.30-16.30	16.30-17.30	17.30-18.30	18.30-19.30	Общо за деня
8.8.	Събота	360	696	607	570	290	149	54	13				2739
9.9.	Неделя	218	504	540	460	160	36	9	13				1940
10.8.	Понедел.					63	48	14	15	11	5	10	166
12.8.	Сряда	134	244	178	115	112	49	60	8		9		909
15.8.	Събота	277	493	237	304	200	107	33					1651
16.8.	Неделя	207	425	367	314	52	196	68					1629
19.8.	Сряда	467	274	240	140	84	35	20	14	9	1		1284
22.8.	Събота	147	179	238	130								694
23.8.	Неделя	162	440	378	281	51							1312
29.8.	Събота	180	350	480	485	470	300	55	30	10			2360
30.8.	Неделя	190	330	375	350	116	73	63					1497
5.9.	Събота	311	600	443	391	384	123	61	12	12	6		2343
6.9.	Неделя		260	314	224	79	42	28	8	8			963
Средно за всички дати в този часови интервал:		219	363	333	287	169	104	41	14	10	5	10	1478

Брой лица, пристигнали в района на Седемте рилски езера с лифта по часови интервали - средни стойности за всички дни на наблюдение

Брой лица, идващи пеша от х. Пионерска, по дати на наблюдение и часови интервали

Дата	Ден	8.30-9.30	9.30-10.30	10.30-11.30	11.30-12.30	12.30-13.30	13.30-14.30	14.30-15.30	15.30-16.30	16.30-17.30	17.30-18.30	18.30-19.30	Общо за деня
10.8.	Понедел.		54	90	147	27	20	5	3				46
12.8.	Сряда	24	80	68	33	34	16	16	2				273
15.8.	Събота	49	213	140	64	75	24						565
16.8.	Неделя	13	100	48	24	11	14	19					229
19.8.	Сряда	70	75	41	10	13	26	8		3	2		248
22.8.	Събота		6		12								18
23.8.	Неделя	20	98	51	29	16							214
29.8.	Събота	10	128	254	229	113	50	15	10	3			812
30.8.	Неделя	95	166	188	175	58	37	32					751
5.9.	Събота	75	189	268	234	136	31	10	2				945
6.9.	Неделя		32	17	27	14	7	2					99
Средно за всички дати в този часови интервал:		45	104	117	89	50	25	13	4	3	2		409

Брой лица, идващи пеша от х. Скаквица, по дати на наблюдение и часови интервали

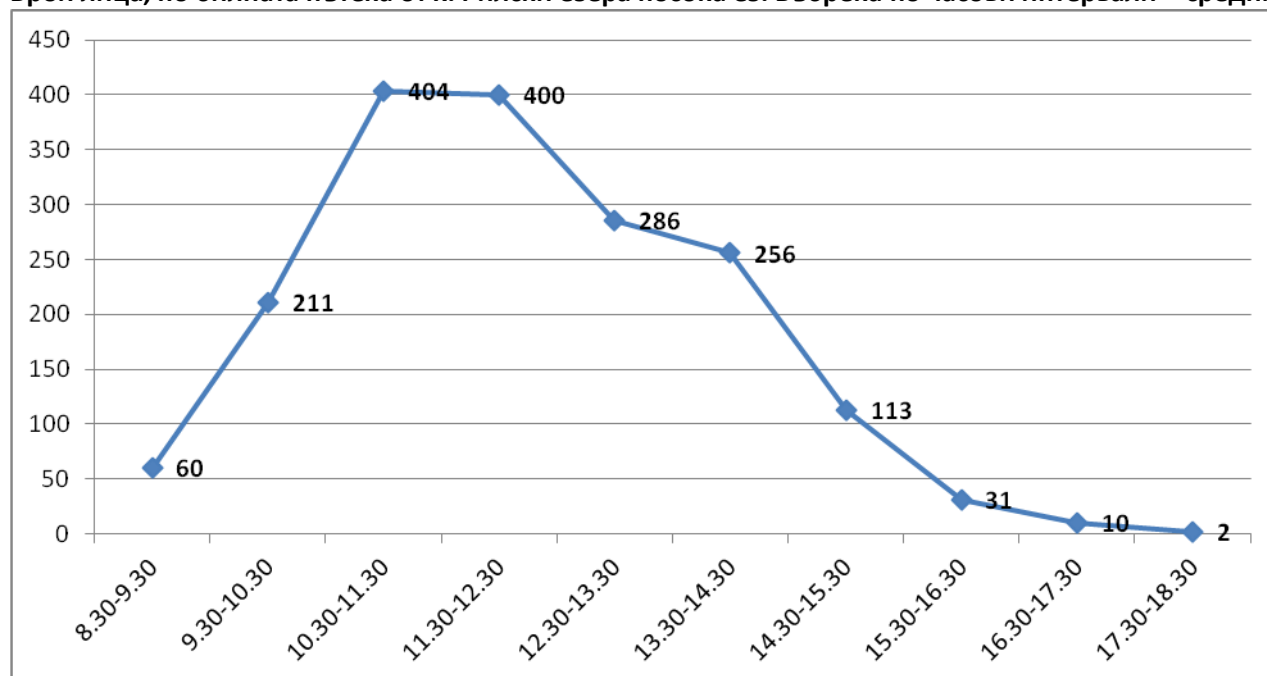
Дата	Ден	8.30-9.30	9.30-10.30	10.30-11.30	11.30-12.30	12.30-13.30	13.30-14.30	14.30-15.30	15.30-16.30	16.30-17.30	17.30-18.30	18.30-19.30	Общо за деня
15.8.	Събота	3	14	1									18
16.8.	Неделя	6	9		1								16
19.8.	Сряда		5	2	4		2	1			10		24
22.8.	Събота		2	7									9
23.8.	Неделя				4								4
29.8.	Събота												0
30.8.	Неделя			3									3
5.9.	Събота												0
6.9.	Неделя		4										4
Средно за всички дати в този часови интервал:		5	7	3	3	0	2	1	0	0	10		7

2.2. Билна пътека (от х. Рилски езера към ез. Бъбрека, Окото, Сълзата)

Брой лица, преминали по билната пътека от х. Рилски към ез. Бъбрека, по дати на наблюдение и часови интервали													
Дата	Ден	8.30-9.30	9.30-10.30	10.30-11.30	11.30-12.30	12.30-13.30	13.30-14.30	14.30-15.30	15.30-16.30	16.30-17.30	17.30-18.30	18.30-19.30	Общ брой за деня
8.8.	Събота			700	500	500	289	41	36	8	2		2076
9.8.	Неделя	5	132	495	550	298	150	73	2				1705
15.8.	Събота	56	298	446	765	450							2015
16.8.	Неделя	127	297	431	431	217	93	78					1674
19.8.	Сряда	311	604	508	308	87	60	37	11				1926
22.8.	Събота	10	100	250	140	50			.				550
23.8.	Неделя	10	230	400	383				.				1023
29.8.	Събота	10	9	385	385	260	495	374	21				1939
30.8.	Неделя	10	10	296	296	382	381	100	100				1575
5.9.	Събота	5	415	327	500	507	452	123	42	12			2383
6.9.	Неделя		13	205	137	110	126	81	3				675
Средно за всички дати в този часови интервал:		60	211	404	400	286	256	113	31	10	2		1595

Брой лица, преминали по билната пътека, идващи от х. Скакавица в посока към ез. Бъбрека, по дати на наблюдение и часови интервали													
Дата	Ден	8.30-9.30	9.30-10.30	10.30-11.30	11.30-12.30	12.30-13.30	13.30-14.30	14.30-15.30	15.30-16.30	16.30-17.30	17.30-18.30	18.30-19.30	Общ брой за деня
8.8.	Събота			9	19	13	9	2	6				58
9.8.	Неделя		3		4	5							12
15.8.	Събота	3	2	3		5							13
16.8.	Неделя	2	1										3
19.8.	Сряда	8	41	11		3							63
22.8.	Събота		60	120	40	10							230
23.8.	Неделя												0
29.8.	Събота						5	3					8
30.8.	Неделя												0
5.9.	Събота				4	10	5						19
6.9.	Неделя		4	39	5		2						50
Средно за всички дати в този часови интервал:		4	19	36	14	8	5	3	6				41

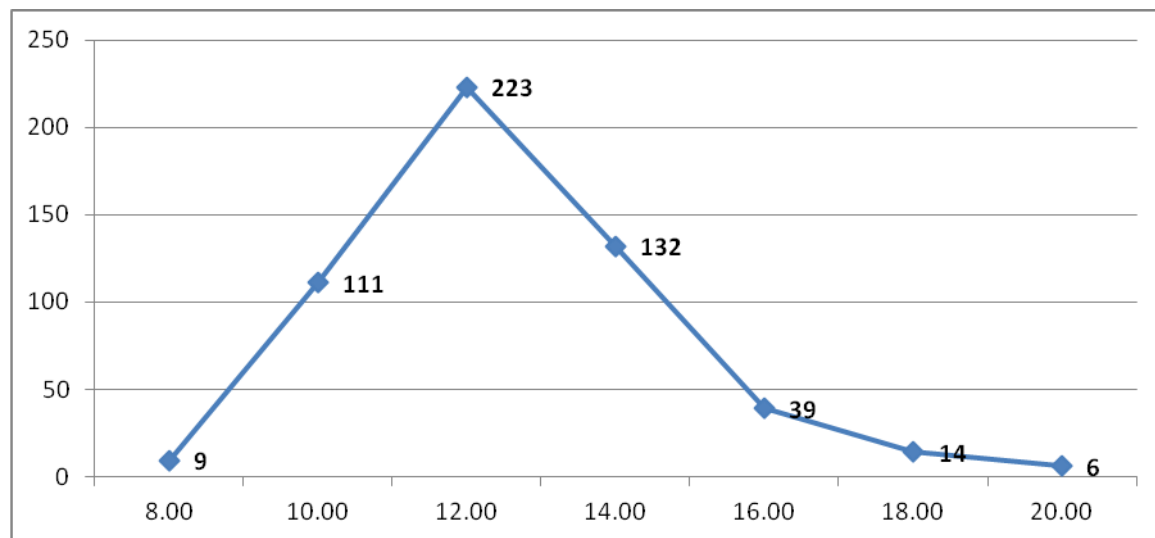
Брой лица, по билната пътека от х. Рилски езера посока ез. Бъбрека по часови интервали - средни стойности за всички дни на наблюдение

2.3. Езеро Бъбрека

Брой посетители на ез. Бъбрека, по дати и часове на наблюдение									
Дата	Ден	08.00	10.00	12.00	14.00	16.00	18.00	20.00	Общ брой за деня
8.8.	Събота	.	115	260	340	105	15	3	838
9.8.	Неделя	4	32	450	180	52			718
10.8.	Понеделник	3	21	19	41	20	12		116
12.8.	Сряда	2	30	155	36	9			232
15.8.	Събота	2	70	130				8	210
16.8.	Неделя	20	140	280	131	38			609
19.8.	Сряда		12	40	78	42			172
30.8.	Неделя	20	592	763	200				1575
5.9.	Събота		96	120	165	40	15		436
6.9.	Неделя		5	11	18	4			38
Средно за всички дати в този часови интервал:		9	111	223	132	39	14	6	494

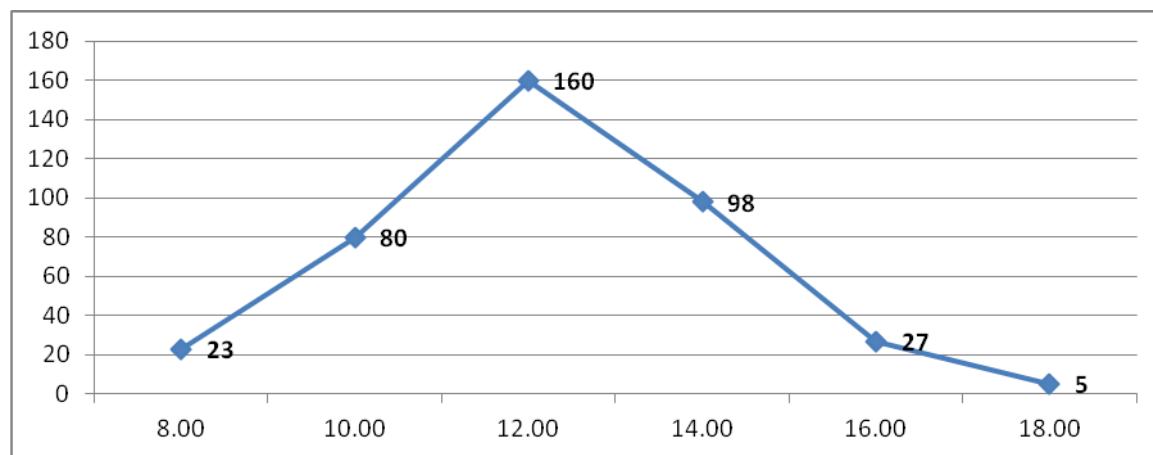
Езеро Бъбрека: Брой посетители по часове на наблюдение – средни стойности за всички дни на наблюдение

2.4. Езеро Окоото

Брой посетители на ез. Окоото по дати и часове на наблюдение									
Дата	Ден	08.00	10.00	12.00	14.00	16.00	18.00	20.00	Общ брой за деня
8.8.	Събота		44	120	150	60	6		380
9.8.	Неделя	2	3	120	140	35			300
10.8.	Понеделник		3	18	23	8	6		58
12.8.	Сряда	2	256	115	62	4			439
15.8.	Събота		8	40					48
16.8.	Неделя		7	75	65	9			156
19.8.	Сряда	84	206	412	116	50			868
22.8.	Събота		53	94	43				190
23.8.	Неделя		22						22
30.8.	Неделя		343	552	236				1131
5.9.	Събота	2	8	160	120	40	4		334
6.9.	Неделя		8	50	20	10			88
Средно за всички дати в този часови интервал:		23	80	160	98	27	5		335

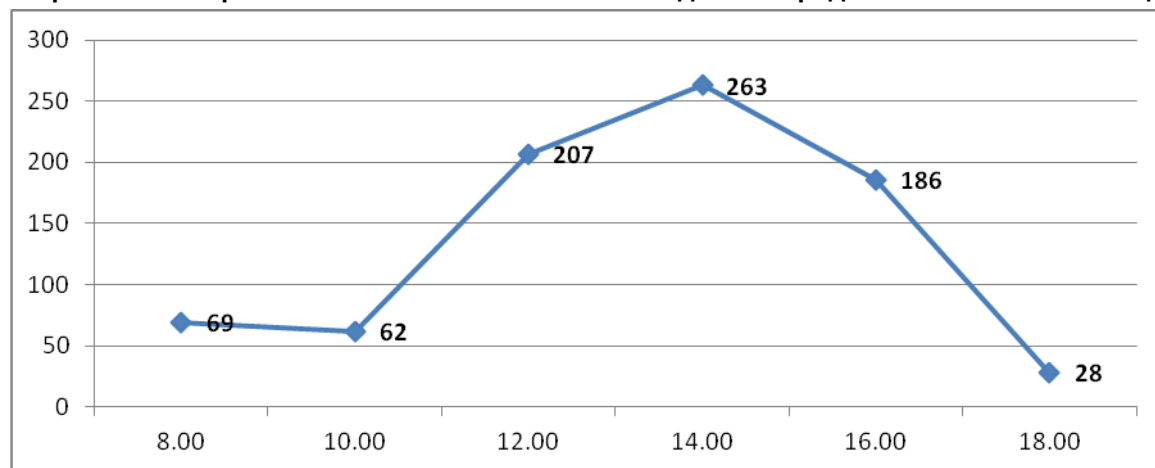
Езеро Окоото: Брой посетители по часове на наблюдение – средни стойности за всички дни на наблюдение

2.5. Езеро Сълзата

Брой посетители на ез. Сълзата по дати и часове на наблюдение									
Дата	Ден	08.00	10.00	12.00	14.00	16.00	18.00	20.00	Общ брой за деня
8.8.	Събота		60	230	300	150	8		748
9.8.	Неделя		3	120	140	40			303
10.8.	Понеделник		4	24	38	5	4		75
12.8.	Сряда		84						84
15.8.	Събота			70					70
16.8.	Неделя		6	130	150	31			317
19.8.	Сряда	69	185	371	110	27			762
22.8.	Събота		53	94	43				190
23.8.	Неделя		64	235	458	45			802
29.8.	Събота		16	370	1187	1320	85		2978
30.8.	Неделя		259	536	205				1000
5.9.	Събота		4	150	180	40	15		389
6.9.	Неделя		8	150	80	15			253
Средно за всички дати в този часови интервал:		69	62	207	263	186	28		613

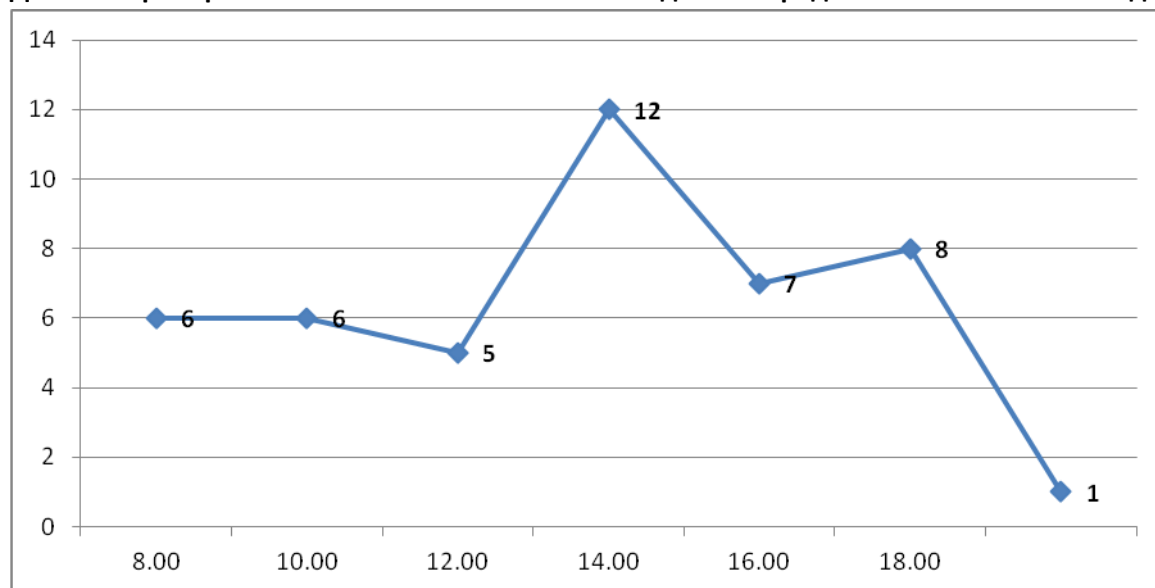
Езеро Сълзата: Брой посетители по часове на наблюдение – средни стойности за всички дни на наблюдение

2.6. Долно езеро

Брой посетители на Долното езеро, по дати и часове на наблюдение									
Дата	Ден	08.00	10.00	12.00	14.00	16.00	18.00	20.00	Общ брой за деня
8.8.	Събота				25	8			33
9.8.	Неделя		7	2	20	10	12		51
10.8.	Понеделник			3			11		14
15.8.	Събота			8	7	5			20
19.8.	Сряда	6	4	5	5	6	4		30
29.8.	Събота			8	9	18			35
5.9.	Събота		7	2	4	3	3	1	20
6.9.	Неделя		7	5		2			14
Средно за всички дати в този часови интервал:		6	6	5	12	7	8	1	27

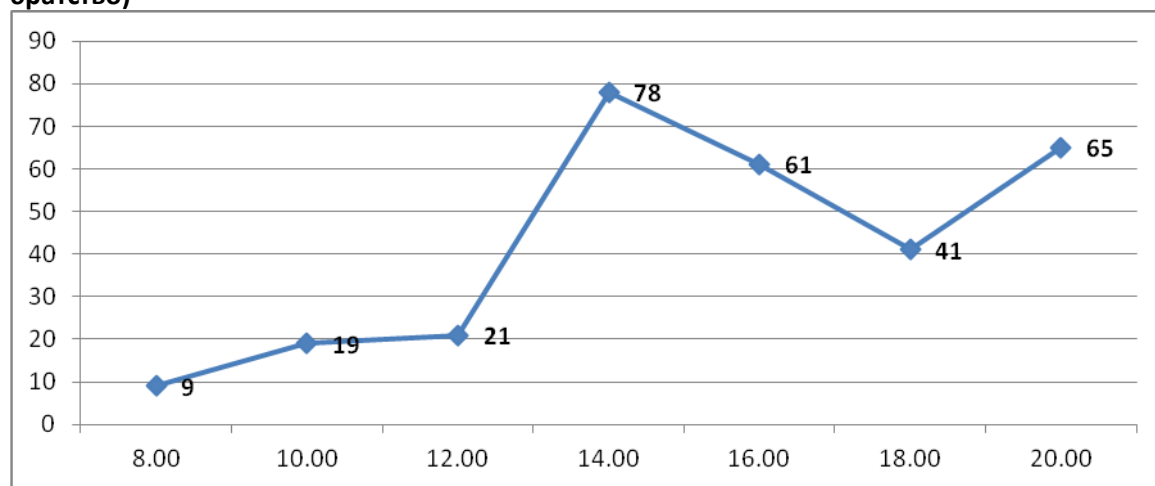
Долно езеро: Брой посетители по часове на наблюдение – средни стойности за всички дни на наблюдение

2.7. Рибно езеро

Брой посетители на Рибно езеро, по дати и часове на наблюдение									
Дата	Ден	08.00	10.00	12.00	14.00	16.00	18.00	20.00	Общ брой за деня
8.8.	Събота				250	90	80	50	470
9.8.	Неделя		80	70	80	120	50	80	480
10.8.	Понеделник		1	7			8		16
15.8.	Събота	20	30	20	80	30	50		230
16.8.	Неделя	4	15	19	48				86
19.8.	Сряда	13	3	10	13	10	7		56
22.8.	Събота	7	8	11					26
23.8.	Неделя	2	9	12					23
29.8.	Събота	5	18	61	101	90	78		353
30.8.	Неделя	12	12	8	10	36			78
5.9.	Събота	8	18	1	49	90	16		182
6.9.	Неделя			16	70	19			105
Средно за всички дати в този часови интервал:		9	19	21	78	61	41	65	175

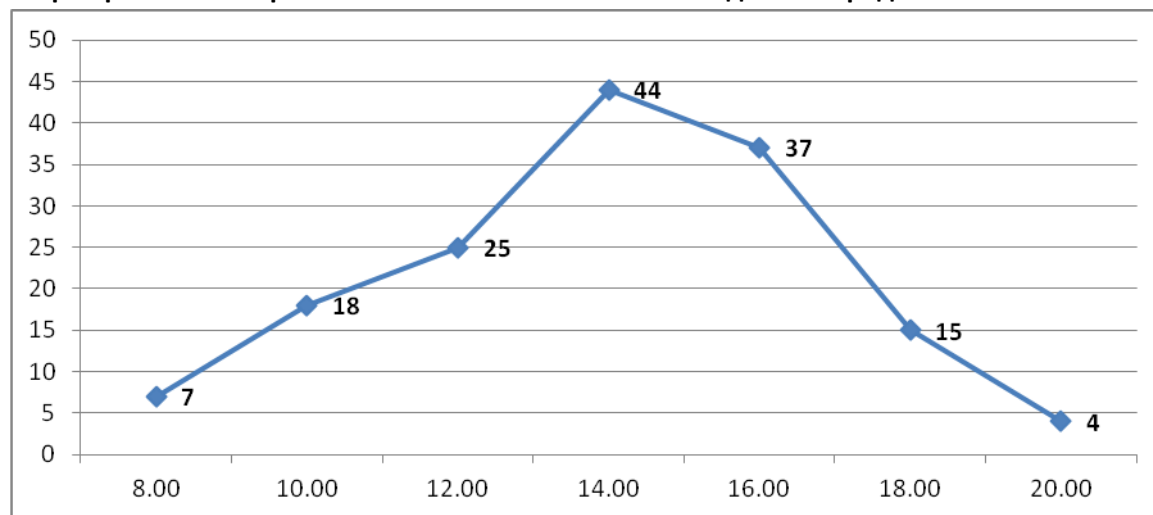
Рибно езеро: Брой посетители по часове на наблюдение – средни стойности за всички дни на наблюдение (не са включени членовете на Бялото братство)

2.8. Езеро Трилистник

Брой посетители на ез. Трилистник, по дати и часове на наблюдение									
Дата	Ден	08.00	10.00	12.00	14.00	16.00	18.00	20.00	Общ брой за деня
8.8.	Събота		14	22	65	73	17	4	195
9.8.	Неделя		10	30	40	20			100
10.8.	Понеделник	14	4						18
15.8.	Събота	10	13	27	23	11	4		88
16.8.	Неделя	8	16	3					27
19.8.	Сряда	2	3	5	4		2		16
22.8.	Събота		11	53					64
23.8.	Неделя	5	72	9					86
29.8.	Събота	1	9	40	149	101	48		348
30.8.	Неделя	6	35	23	33	10			107
5.9.	Събота		7	35	14	37	2		95
6.9.	Неделя			31	23	5			59
Средно за всички дати в този часови интервал:		7	18	25	44	37	15	4	100

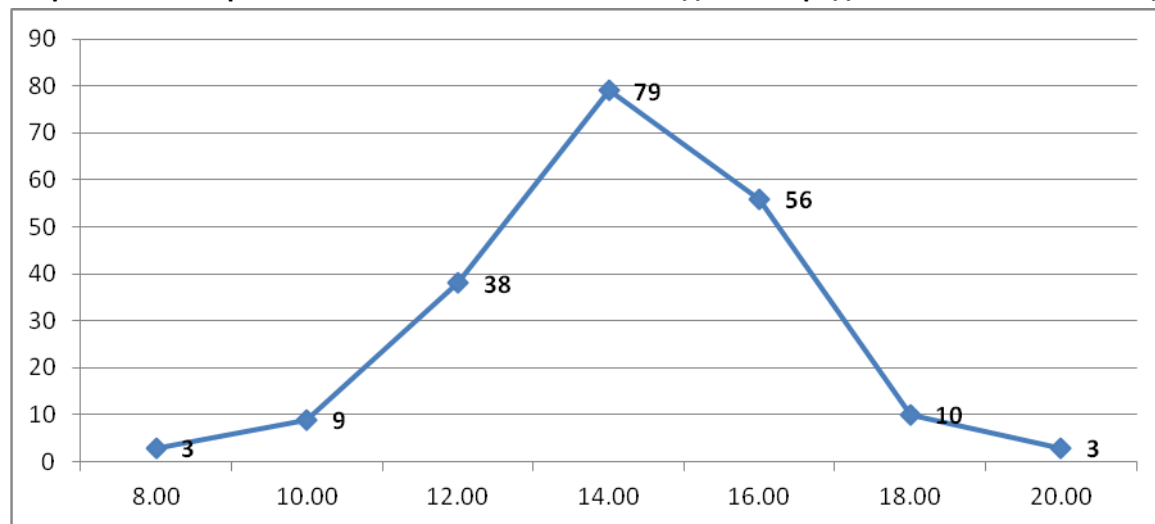
Езеро Трилистник: Брой посетители по часове на наблюдение – средни стойности за всички дни на наблюдение

2.9. Езеро Близнак

Брой посетители на Близнак, по дати и часове на наблюдение									
Дата	Ден	08.00	10.00	12.00	14.00	16.00	18.00	20.00	Общ брой за деня
8.8.	Събота		6	52	146	89	15	3	311
9.8.	Неделя			50	70	40			160
10.8.	Понеделник		16	10			7		33
15.8.	Събота		1	24	40	6	1		72
16.8.	Неделя	4	13	26					43
19.8.	Сряда	3	7	7	7		3		27
22.8.	Събота		10	50					60
23.8.	Неделя		15	35					50
29.8.	Събота		6	46	245	112	27		436
30.8.	Неделя		13	16	36	17			82
5.9.	Събота	3	3	105	64	113	7		295
6.9.	Неделя			31	26	13			70
Средно за всички дати в този часови интервал:		3	9	38	79	56	10	3	137

Езеро Близнак: Брой посетители по часове на наблюдение – средни стойности за всички дни на наблюдение

2.10. Раздела

Брой лица, преминали през Раздела посока ОТ х. Иван Вазов по дати на наблюдение и часови интервали													
Дата	Ден	8.30-9.30	9.30-10.30	10.30-11.30	11.30-12.30	12.30-13.30	13.30-14.30	14.30-15.30	15.30-16.30	16.30-17.30	17.30-18.30	18.30-19.30	Общ брой за деня
8.8.	Събота				2	2				5			9
9.8.	Неделя	3		17		7							27
10.8.	Понеделник			3	3		2						
15.8.	Събота				5								5
19.8.	Сряда			5	4			4	2				15
22.8.	Събота	2											2
23.8.	Неделя			6	3								9
29.8.	Събота		6	2	2	5	9	14					38
30.8.	Неделя		9	95	10	24							138
5.9.	Събота	2	2		3	9	13	23	3				55
6.9.	Неделя			18	8		6	1					33
Средно за всички дати в този часови интервал:		2	6	21	4	9	8	11	3	5			33

Брой лица, преминали през Раздела посока КЪМ х. Иван Вазов по дати на наблюдение и часови интервали													
Дата	Ден	8.30-9.30	9.30-10.30	10.30-11.30	11.30-12.30	12.30-13.30	13.30-14.30	14.30-15.30	15.30-16.30	16.30-17.30	17.30-18.30	18.30-19.30	Общ брой за деня
8.8.	Събота				4	8	3		8	19			42
9.8.	Неделя		1	1		4		3					9
10.8.	Понеделник						1	6	5				12
15.8.	Събота				13	5							18
19.8.	Сряда		6	9	8	7	5	4					39
22.8.	Събота	3											3
23.8.	Неделя			7		1	3						11
29.8.	Събота		1	5	17	16	2	6	2				49
30.8.	Неделя		2					4	2				8
5.9.	Събота		5	6	15	8	18						52
6.9.	Неделя				1	5	8						14
Средно за всички дати в този часови интервал:		3	3	6	10	7	6	5	4	19			23

Брой лица, преминали през Раздела посока ОТ Мальовица по дати на наблюдение и часови интервали													
Дата	Ден	8.30-9.30	9.30-10.30	10.30-11.30	11.30-12.30	12.30-13.30	13.30-14.30	14.30-15.30	15.30-16.30	16.30-17.30	17.30-18.30	18.30-19.30	Общ брой за деня
8.8.	Събота			2		7	1	38	5	4	15		72
9.8.	Неделя					18		8					26
10.8.	Понеделник						7						
15.8.	Събота			2									2
19.8.	Сряда		8				1	4					13
22.8.	Събота												0
23.8.	Неделя												0
29.8.	Събота			10	17	3	2	2	2				36
30.8.	Неделя		2	1		5	1	3					12
5.9.	Събота				1		28		6				35
6.9.	Неделя					2							2
Средно за всички дати в този часови интервал:			5	4	9	7	7	11	4	4	15		20

Брой лица, преминали през Раздела посока КЪМ Мальовица по дати на наблюдение и часови интервали													
Дата	Ден	8.30-9.30	9.30-10.30	10.30-11.30	11.30-12.30	12.30-13.30	13.30-14.30	14.30-15.30	15.30-16.30	16.30-17.30	17.30-18.30	18.30-19.30	Общ брой за деня
8.8.	Събота			3	6	2	7	12	9	7			46
9.8.	Неделя			10		16		5					31
10.8.	Понеделник			3	14	28							
15.8.	Събота		2	10									12
19.8.	Сряда			7	6	23	5	28	10				79
22.8.	Събота												0
23.8.	Неделя			4	6	2							12
29.8.	Събота	3	2		14	15	4	5					43
30.8.	Неделя			2	3	3	3						11
5.9.	Събота		2		14		24	13	2				55
6.9.	Неделя												0
Средно за всички дати в този часови интервал:		3	2	6	9	13	9	13	7	7			29

3. Резултати и изводи от анкети сред посетителите

В рамките на провеждания пилотен мониторинг са осъществени 206 кратки интервюта лице в лице с посетители в района на Седемте рилски езера, като подборът е извършван по метода на отзовалите се и данните нямат представителен характер.

В анкетите присъстват лица с различно местоживеене, като преобладават посетителите от София – 36,9% от всички анкетирани. Анкетирани са и чужденци (9,5%)

Мнозинството от анкетираните – 81%, идват целенасочено на посещение на Рилските езера, като за почти половината от всички анкетирани това е първо посещение в района.

Лифтът е основно средство за достигане до района на Седемте рилски езера – 63,1% от всички анкетирани са използвали лифта (46,6% лифт и пеша и 17,5% само с лифт). Това средство е предпочитано в еднаква степен както от посещаващите района за първи път, така и от посетителите, които са били на езерата и преди.

Местоживеене

София	36,9
Друг областен град	32,1
Друго населено място в страната, различно от областен град	21,5
Чужбина	9,5

Вие идвате целенасочено на Седемте рилски езера или преминавате през района като част от по-дълъг маршрут?

Колко пъти сте идвали досега?

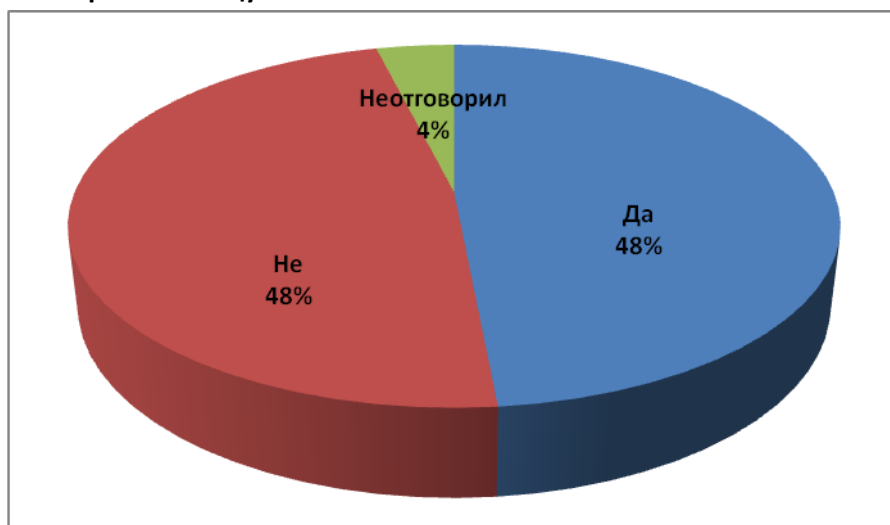
За да стигнете дотук, какъв вид транспорт ползвахте (без транспорта до долна лифтова станция)

Начин на пристигане	Всички анкетирувани	Посещаващи района за първи път
Лифт и пеша	45,6	47,0
Само пеша	22,3	21,0
Само с лифт	17,5	20,0
МПС и пеша	13,1	10,0
Неотговорил	1,0	1,0
Само с МПС	0,5	1,0

Сред анкетираните посетители тези, които планират нощувка някъде в района и тези, които не планират такава, са почти поравно. Вътре в групата на планиращите нощувка мнозинството (59%) посочват, че ще нощуват в самия район на езерата – в някоя от двете хижи, на палатка около някоя от двете хижи и няколко души – на палатка около някое от езерата. Като дял от общата съвкупност анкетирувани 206 лица, тези хора представляват 29%. Това кореспондира с хипотезата, че мнозинството от посетителите в района на езерата са еднократни.

Средната продължителност на престой сред всички планиращи нощувка е 2 нощувки. Лицата, които не планират нощувка, посочват, че ще останат в района на езерата средно 7 часа.

Планирате ли нощувка

Ако планирате нощувка, къде ще нощувате – база посочили, че ще планират нощувка

Нощувка в района на езерата	
В х. Рилски езера	17%
На палатка около х. Седемте езера	15%
На палатка около х. Рилски езера	12%
В х. Седемте езера	10%
На палатка около езерото	5%
Общо нощувка в района на езерата	59% (или 29% от всички анкетирани)
Нощувка в по-широк район – извън района на езерата	
В Паничище	9%
В х. Иван Вазов	7%
На палатка около х. Иван Вазов	5%
В гр. Сапарева баня	4%
В х. Мальовица	3%
В х. Ловна	2%
В х. Пионерска	1%
В х. Скавица	1%
В Боровец	1%
На палатка около Скавица	1%
На палатка около Мальовица	1%
В х. Малка юрта	1%
Общо нощувка в по-широк район – извън района на езерата	36% (или 17% от всички анкетирани)
Неотговорил	5,0

Общите впечатления, които анкетираните посетители споделят, са систематизирани в таблицата по-долу в три категории – удовлетвореност, неудовлетвореност и препоръки. Няма значителни различия в поводите за удовлетвореност и неудовлетвореност при посетителите, които нощуват в района на езерата или в близост до него (в планината Рила), и чисто едnodневните посетители. Най-честия повод за удовлетворение е задоволство е красотата и уникалността на природата в района – съответно за 1/5 от посетителите с нощувка и 1/3 без.

Най-често посочваната причина за неудовлетвореност е прекалено големият туристически поток и комерсиализация. Сред основните препоръки се открояват повече различия между посетителите с нощувка и тези без, като при последните се очертава една малко по-изразена клиентска нагласа – да се осигурят по-добри условия за туристите (14,5% при посетителите без нощувка срещу 1,7 при тези със, по-изразени очаквания за кошчета за боклук, респективно недостатъчно осъзнаване на необходимостта отпадъците да бъдат изнасяни от района, а не оставяни вътре в него, дори в кошчета, желания за ПОС терминал и др. под.). Наред с това са формулирани интересни идеи от самите посетители като въвеждане на предварителни резервации за посещение на Седемте рилски езера.

Има ли нещо друго, което бихте искали да споделите?

	Посетители с нощувка	Посетители без нощувка и неотговорили дали ще нощуват
Удовлетвореност		
Уникална природа - незабравимо преживяване, бих се върнал/а отново 0 много красиво	23,3	32,7
Всичко е перфектно	8,3	3,6
Има добра организация	1,7	-
Много приятни хора	1,7	-
Хижата е много уютна	1,7	-
Добро впечатление правят съоръженията за укрепване на почвата	1,7	-
Неудовлетвореност и критики		
Прекалено голям туристически поток, твърде комерсиализирано	13,3	12,7
Замърсяване на езерата	10,0	1,8
Липса на условия, лошо състояние на хижата	6,7	7,3
Лошо отношение от хижарите	3,3	-
Фасове по пътя	3,3	1,8
Има болни дървета	1,7	-
Цената на лифта е твърде висока - монопол	1,7	1,8
Големи опашки на лифта	1,7	1,8
Маршрутът до най-горното езеро е много дълъг	-	1,8
Конете не са отглеждани добре – лошо отношение към тях	-	1,8

Препоръки		
Да се осигури маркировка с указания какво е позволено и какво е непозволено	10,0	9,1
Да се осигурят повече тоалетни	8,3	12,7
Да се ограничи достъпът на джиповете	5,0	5,5
Да има по-строг контрол по отношение на опазването на околната среда	5,0	-
Да се осигурят повече кошове за боклуци	3,3	9,1
Да се уреди транспорт от Сапарева баня до станцията на лифта	3,3	-
Оплакване от силна музика около езерата!	3,3	-
Няма нужда от лифт - да се спре лифтът	3,3	1,8
Да има по-ранен лифт	1,7	-
По-сериозно почистване на езерата	1,7	1,8
Да се осигури по-добра поддръжка на парка и условия за туристите	1,7	14,5
Да се осигури по-сериозно електричество	1,7	-
Да се осигури ПОС терминал	-	1,8
Да не се разрешава кучета да се къпят в езерата	-	1,8
Да се въведе предварителна резервация за посещение на езерата	-	1,8
Да се удължи лифтът до горе (до езерата)	-	1,8
Да се осигури по-хубав пункт за хранене	-	1,8

4. Препоръки към бъдещ мониторинг

Въз основа на проведения пилотен мониторинг могат да се формулират следните препоръки за бъдещо провеждане на наблюдение на туристическия поток в района на Седемте рилски езера:

- Прилагане на график за извършване на наблюдението така, че да има възможност да се отчетат типологично спецификите по: ден от седмицата (делник/празник), сезон (зимен/летен), месец в рамките на двата сезона – м. август е специфичен поради провеждането на дейностите на Бялото братство и е добре да бъде сравнен с другите летни месеци;
- С оглед горното – по възможност ангажиране на преброители срещу заплащане за осигуряване на наблюдение в по-дълъг период и покриване на повече дни, включително работни дни;
- Оборудване на преброителите с автоматизирани средства;
- Проучване на възможностите и евентуално използване на видеонаблюдение за мониторинга на туристическия поток;
- След набиране на по-пълни данни – съпоставяне с данните за продажби на билети за лифта и данните за нощувалите в двете хижи за верификация и при необходимост - прецизиране на резултатите.

Изготвил: Снежана Костадинова: Илина Конакчиева:.....

Утвърдил: Андрей Ковачев:

Дата: 30.9.2015